

EELK JUURU MIHKLI KOGUDUSE LEHT

Nr 2 (26)

Detsember A.D. 2012

„Jah, Elu on saanud avalikuks, ja me oleme näinud ja me tunnistame ja kuulutame teile igavest elu, mis oli Isa juures ja on saanud meile avalikuks.“

Jh 1:2

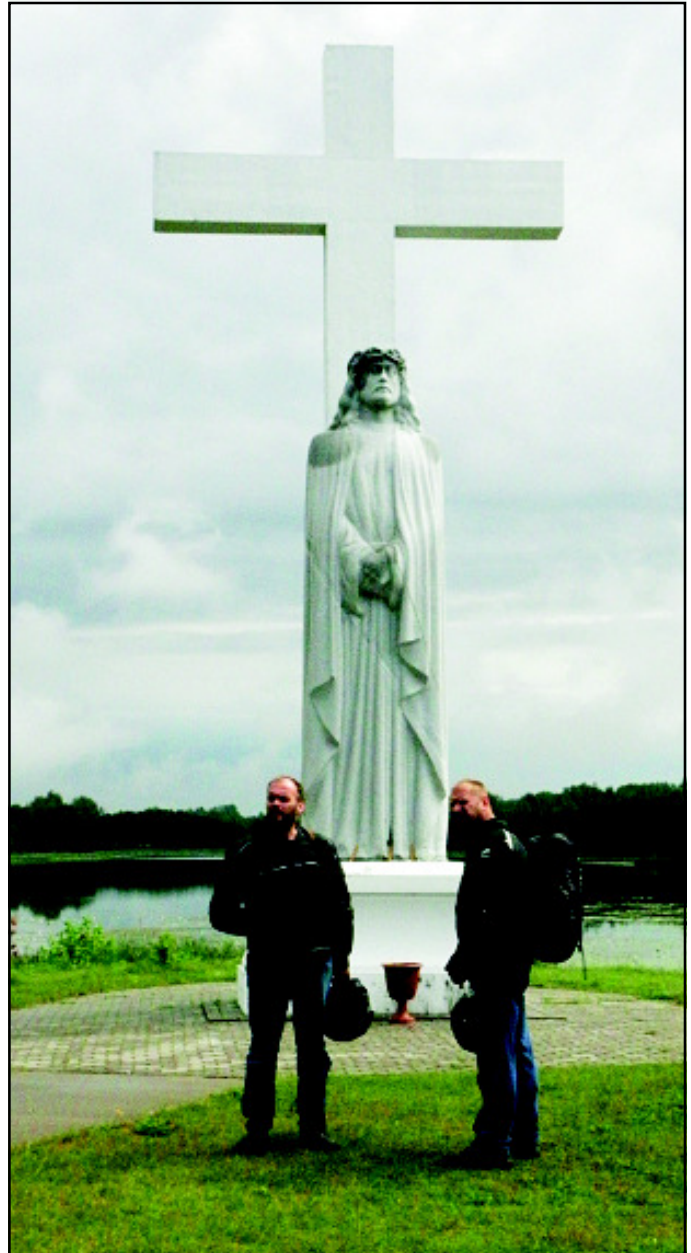
Püha öö

Aastaid tagasi jutlustasin jõuluõhtul meenutades 1960-ndate ja 1970-ndate aastate alguse menuansambliit „Simon & Carfunkel“; kes on ühes oma laulus („Silent Night“) pannud kõlama paralleelselt Püha Öö ja seitsmesed uudised – sulnid viisid ja verised sõnumid maailma mitmetelt tandritelt. Esimeses räägitakse noorest perekonnast oma vastsündinud lapsega, kellele laulavad kiitust taevased hulgad ja mõned karjused, kes kõik on tulnud vaatama seda imeasja; ja teises paanikast varjupaikade küsimuses, kus osa poliitikuid on selle poolt, et tagada igale inimesele vähemalt ööseks peavari ning teised, pragmaatilisemad, ei leia selleks eelarves võimalust; kus inimõiguslased tahavad korraldada protestimarssi ja kohalik politsei igaks juhuks palub rahvuskaardilt panna väeüksused valmis; kus on juttu sarimõrvari kohtu alla andmisest, kes on tapnud üheksa meditsiinitudengit eriti julmalt nende korteris; kus sõjavastased on kogunenud demonstratsiooniks ja neid aetakse väevõimuga eemale neid kuulama tulnutest jne.

Esimene sõnum, Piibli jõulusõnum, on ka täna samasugune – Jeesuse Kristuse sünd, ajalooline taust: keiser Augustus, maavalitseja Küreenius jt, Jeesuse ema Maarja ja isa Joosep, ühtaegu segaduses ja hämmingus kui saabuvad karjased ja räägivad, mis neile juhtus. Teine sõnum on väliselt muutunud, nimed ja paigad, kuid sisimalt pole ka siin muutust – ikka sõjad ja lahingud, lokaalsemad või globaalsemad, ikka jõhkruks ja julmust, ikka vargused ja petmised, ikka korruptsioon ning vahel sekka ka sensatsiooni teaduse vallast... või üledoseeritud maailmalõpust – kõik see müüb endiselt. Aastakümneid selliseid uudiseid tekitavad sõltuvuse ja inimestest saavad sõltlased. Sõltuvused on olnud ka enne televisiooni ja raadiot,

enne arvutit (kasiinosõltuvus oli varasemal ajal näiteks hipodroom, gladiaatorite vaatemängud, tsirkus jne). Jõulusõnum on: TEILE ON TÄNA S Ü N D I N U D PÄÄSTJA! Ja see pole vana ajalooline jutustus või lause väga vanast ja ilusast loost, vaid see on täna ikka veel nii. Ikka vajame päästjat, Toda, kes vabastab meid kütkeist, kes valgustab meie silmi ja kõrvu, puudutab meie südant, et ärkaksime ja märkaksime Jumala imet... ka seda, et me ise oleme ka ime, selleks ju Jeesuse sünd, elu, surm ja ülestõusmine – et kirkastada inimese teed, tuua välja peidetud, see, mis varjul sügaval meis, see, mis loomisel Looja poolt sinna pandi...

Uudistes esitatud maailm on katki ja see teeb katki ka meid – rebib tuhandeks killuks ja me ei saa enam aru, kes oleme tõeliselt. Need killud tuleb koguda kokku Jumala sülle ja siis need killud peegeldavad tagasi meid, igalt killult on natuke näha ja vähehaaval läheb pilt suuremaks ja selgemaks. Alguses nagu peeglist, siis lihtsalt klaas – ja siis ilma...Mina ja Tema..Tema minus ja Mina

Palverändurid Aglonas Lõuna-Lätis

Foto: Jaak Kadarik

temas. Uudised rebivad meid katki, jõulusõnum toob tervekssaamise raja algusesse ja siis lähme ja oleme Jumala rada, „Ja vaata, see on väga hea...“

Tauno Kibur,
koguduse õpetaja

Ühishingamine Kablis

Selle suve esimestel juulikuu päevadel toimus Pärnumaa külje all, armsas kohas nimega Kabli, koguduse laste- ja noortelaager. Nimetus aga ei omagi siinkohal tähtsust, sest vanust laagrist osavõtt ei küsinud ning tegelikult oli tegemist koosviibimisega, kus aeg ja iga justkui kadusid. Õigupoolest sai just selgeks, et hädasti on vaja nii kogenumate eeskujude kui ka laste lihtsust ning koos mõjuvad need veel eriti tervendavalt.

Laager kestis kokku kolm toredat päeva ning keskseks teemaks kujunes Jeesuse mäejutlus Matteuse evangeeliumist, mis oli õndsaks-kuulutamiste järgi osadeks jaotatud,

osade kohta peeti kolmetunniste vahedega palve- ja piiblitund. Oluliste teemaarutluste vahele mahtus ka hulgaliselt mängu, Tõnu eestvedamisel võitluskunside-hõngulisi treeninguid, Jüri regilaulu, ujumist, sauna, randa, jalutamist, palve- ja meditatsiooniväge, aga ka paar hubast lõkkeõhtut ja Jumalaga omaette olemist, rohkelt ühislaulu ja sõprust ning maitsvaid sööke. Loomulikult saime tunnistada ka pisemaid ja suuremaid imelugusid. Näiteks ühel õhtul veetsime pool ööd magamiskottidesse mässituna vaatetornis, mis antud oludes oli ääretult puhastava toimega. Teisel päeval läksime julgematega meditatsiooni ja palve abil jaheda ilma ja veega ujuma samal ajal kui teised nii äärmuslikult riidetud olid,

et vaid silmad ja nina kapuutsi seest välja paistsid. Kolmandal päeval Geetega lobisedes jõudis ta järeldusele, et on aeg leerikooli minna. Imeline!

Mul on ääretult hea meel, et seal, kus on Jumal, on ka armastus. Õnneks on Jumal igal pool ja alati ning kui Ta lubab, siis kohtume järgmisel suvel samal eesmärgil uuesti. Seniks jäägu meile aga vaimus suure tänutundega see olemine ja laagrist alguse saanud taaskäivitatud pühapäevakool, aga ka teised koosviibimised. Siiski tuletan meelde, et oma silm on kuningas!

Angela Kornak,
koguduse liige

Foto: Ave Kadarik

Hetk väiksemate treeningtunnist: koos õnnestuvadki asjad hästi!

Foto: Jüri Metssalu

Head jagamist ja ühist pühendumise rõõmu oli laagris tunda kogu aeg

Jeesuse mäejutlus (Mt 5: 1-16)

1 Aga kui Jeesus nägi rahvahulki, läks ta üles mäele ja istussinna maha, ja kui jüngrid olid tema ümber kogunenud,

2 avas ta oma suu ja õpetas neid:

3 „Õndsad on need, kes on vaimus vaesed, sest nende päralt on taevariik.

4 Õndsad on kurvad, sest neid lohutatakse.

5 Õndsad on tasased, sest nemad pärivad maa.

6 Õndsad on need, kellel on nälg ja janu õiguse järele, sest nemad saavad küllaga.

7 Õndsad on halastajad, sest nende peale halastatakse.

8 Õndsad on puhtad südameilt, sest nemad näevad Jumalat.

9 Õndsad on rahutegjad, sest neid hüütakse Jumala lasteks.

10 Õndsad on need, keda õiguse pärast taga kiusatakse, sest nende päralt on taevariik.

11 Õndsad olete teie, kui teid minu pärast laimatakse ja taga kiusatakse ja teist valega kõiksugust kurja räägitakse.

12 Olge rõõmsad ja hõisake, sest teie palk on suur taevas! Just samamoodi on taga kiusatud ka prohveteid enne teid.

13 Teie olete maa sool. Aga kui sool läheb läägeks, millegasaab siis teha seda soolaseks? Ei see kõlba enam millekski muuks kui visata inimeste jalgade tallata.

14 Teie olete maailma valgus. Ei saa jääda märkamatuks linn, mis on mäe otsas.

15 Ega süüdata ka lampi ja panda vaka alla, vaid lambjalale, nii et selle valgus paistab kõigile majasoljatele.

16 Nõnda paistku teiegi valgus inimestele, et nad teie häidtegevusi nähes ülistaksid teie Isa, kes on taevas.

Motopalverännak Leetu

Läinud aasta Hommiku-Harju praostkonna osaduspäeval oli teemaks Neitsi Maarja. Tegin seal väikese sissejuhatuse Fanny de Sivers'i raamatu "Mateeriasse kootud palve" Maarja artikli peale. Samast raamatust ka järgnev tsitaat, mis sobib kogu loo ja ühtlasi motopalverännaku motoks: "Maarja palve on kõigepealt rõõmu- ja tänupalve. Sel teemal on eesti keeles raske edasi rääkida, sest terminid nagu palve, paluma, palvetama jätvavad enamasti mulje, et tegemist on millegi küsimise, anumise või nõudmisega. Prantsuse *adoration*, mis tähistab palvehoiakut Jumala ees, kuid ei taha midagi, vaid ainult rõõmustab, ei tunne eesti keeles ühtki õiget vastet... Teilhard de Chardin annab verbile *adorer* põhjaliku selutuse: *Adorer*, st end mõõdetamatusse kaotama, ammendamatusesse sukelduma, riknematus rahu leidma, defitsiitsesse ääretusse süüvima, end Tulele ja Läbipaistvusele kinkima, teadlikult ja tahtlikult tühjenema, mida enam teadlikuks saadakse, põhjalikult anduma sellele, millele ei ole põhja! Keda võime palveda? Mida enam inimene saab inimeseks, seda enam tunneb ta palvemuse vajadust, ja see vajadus muutub ikka selgemaks, rafineeritumaks, luksuslikumaks."

2015. aastal tähistatakse Maarjamaa 800. aastat. Mõnikord ikka ütleme nii, et elame Maarjamaal, kuid sisuni ei küüni tavaliselt. Üksnes lugemine mõnest raamatust ei toeta süüvimist, Maarja peab leidma elust endast; nõndasamuti Jeesuse Kristuse ja tema kuulutuse evangeeliumite näol. Sellepärast meie motopalverännak toimuski, minu jaoks kindlasti sellepärast, et olla kohal katoliku kultuuriruumis, kirikutes, kus Neitsi Maarja on väga oluline ja püha. Sama on Ida Kiriku õpetusega, ikonograafiaga – ikonostaasil on Neitsi Maarja alati kanooniliselt vasakul pool kuninglikke ukse, kesksel kohal. Protestantismis on see olulisus minetatud ja koos sellega üldse midagi väga kristlusele olemuslikku; jäänud on ainult sõna - kirjutan meelega väikese tähega, sest Sõna muutub suureks just liturgias, teenimises, müsteeriumis – ja selles on Neitsi Maarja parimaid eeskujusid „Aga Maarja ütles: „Vaata, siin on Issanda teenija, sündigu mulle sinu sõna järgi!” (Lk 1:38)."

Läksime palverännakule (31.07 - 03.08.2012) kolmekesi: **Jaak Kadarik, Tõnu Valdre ja Tauno Kibur**. Ja see oli

palverännak - Lõuna-Lätis, Aglonas, pärast palvet (lugesime Roosi krantsi palvet) sealses kirikukompleksis läks ilm väga ilusaks ja see oli meie ühine kogemus, et kõik hakkas kandma - taevas avanes. Ja nõnda kestis see edasi, kestab siiani. Vilniuses, kirikute linnas, või mõnes maakohas, õõbimiskohas kohaliku järve kaldal, kirjeldamatu hoituse kogemus - hommikul enne Vilniusse jõudmist ärkamine järve kaldal, kus taamal oleva metsa

peegelpilt joonistus tüünele järvele, kus pardipere koolitas järglasi ja kus kõik oli nii häa. Kõikidesse kohtadesse me ei jõudnudki (olin leidnud leedukate enda tehtud palverännaku kodulehe, kus paavst Johannes Paulus II Leeduga seotud olulisemad palverännaku paigad: <http://www.piligrimukelias.lt>), kuid nii polnud ka meie teekond planeeritud - võtsime nõuks, et kella eriti ei vaata ja jõuame sinna kuhu jõuame. Vilniuses Püha Theresa kiriku juures Jumalaema ikoon, see, mis seal ümber oli ja on, see puudutab südant. Või Maarja kuju Shiluvast, mille kohta on ilusasti kirjutatud Eesti katoliiklaste kodulehel: „Tänapäeval on Shiluva üks Leedu tähtsamaid palverännukohti, millega on seotud vana traditsiooniline indulgents püha neitsi Maarja sünnipäeva tähistamise kohta. Jumalaema ilmumine tahab inimesi juhtida tema Poja parema järgimise poole. Tuhandetest palveränduritest, kes tulevad paluma ihu- ja vaimutervist, kogeivad paljud vaimulikku uuestisündi ja oma südame avanemist Jumalale....". Või palverännukeskus Shiluvast 8 kilomeetrit eemal Tytuvėnai's, kus tegutsemas ka klooster, kloostriõuel olev Kolgata teemaline kabel ja kogu atmosfäär täis teisitiolemist, maailmakärast eemaldumist, seemise süvenemise Jumala rahu kohalolemist.

Foto: Jaak Kadarik

Neitsi Maarja kuju Shiluvast, kohas, kus ta 17. saj. algul ilmus

Sõnadesse seda kõike ei mahuta, kaugelt saab vaid viidata. Nii on palverännakuga ja pühadega kohtumistega - meenub Anselm Grūni raamat „Palve kui kohtumine.“ Evangeeliumis öeldakse: „Paluge, siis teile antakse; koputage, siis teile avatakse...“ - nii on ka palverännuga. Ja palverännak saab toimuda ka siin, selles kohas, kus sa oled ja elad - sisemise rännakuna, kuid ikkagi koos palvega, palveigatsusega ja süvenemisel vaikusega. Ja Maarja on imeline ja imeline on, et maad kutsutakse Maarjamaaks. Poolakad nimetavad Maarjat enda kuningannaks. Palverännak on sisemise kultuuri südametukse, ilma selleta ei mõista me ka välist kultuuri, peaaegu mitte midagi...

Ole tervitatud, Maarja, Täis armu, Issand on Sinuga.

Õnnistatud oled Sa naiste seas ja õnnistatud on Su ihu vilil - Jeesus.

Püha Maarja, Jumala Ema, Palu meie, patuste eest, nüüd ja meie surmatunnil. Amen.

Tauno Kibur

Teelistena Viljandimaal

Juuru Mihkli koguduse traditsiooniline igasuvine väljasõit-palverännak leidis sel aastalgi aset augusti viimasel laupäeval. Pärast hommikupalvust kodukirikus jõudsimise aegsasti Tarvastusse. Jätnud bussi pastoraadi kõrval olevale avarale parkimisplatsile, jalutasime üle tee oleva **Tarvatu Peetri kiriku** juurde. Esimene mulje kiriku ja pastoraadi ümbrusest oli rabav pilt Lõuna-Eesti kaunist loodusest: kirik Tarvatu jõe kõrgel kaldal ja vaated alla oru põhja läbivale teele ja jõe heakorrastatud kallastele. Kirikaeda viiva jalgteel ääres uudistasime teadetetahvli, millelt igaüks võis ammutada informatsiooni koguduse ja kiriku kohta. Kirikuhoone ajalugu on küllaltki sarnane meie kodukiriku looga.

Esimese kiriku ehitamine on dateeritud 1234. aastasse, kui Tarvatu kandis pandi ametisse esimene preester. Praeguse kiriku vanemad osad pärinevad arvatavasti 14. sajandist. Tollane pühakoda, mis koosnes pikihoonest ja kooriruumist, oli ehitatud tsistertslastest munkade ehitusplaani järgi. Suurem ümberehitus tehti 1771. aastal, mil püstitati ka läänetorn. Tarvatu hiliskeskajase kiriku, mille laele barokkuniknik oli maalitud viimse päeva ingleid ja kuradeid, süütas pikne 1892. aasta suvisel pühapäeval pärast jumalateenistust alanud leeritunni ajal. Leeritund jätkus ka veel pärast seda, kui torn juba põles. Tänu Jumalale inimesed kannatada ei saanud, õpetaja Michael Jürmanni öde nägi pastoraadi aknast tulekahju ja tuli kirikusse sellest teatama. Õnnestus päästa ka altar, kantsel, orel ja pingid, kuni põlev torn langes pikihoone katusele. Paari tunni pärast olid alles vaid müürid. Pooleteise aasta pärast sai valmis uus, vanast kirikust suurem pseudogooti stiilis pühakoda, mille tornitipp küündib 62 meetrini. Kirik ehitati üles vaid koguduse kulul, ilma välisabita. Õpetaja Michael Jürmann, kes oli rahva seas väga lugupeetud mees, teenis Tarvatu kogudust aastatel 1883 – 1923.

Teine Tarvatu kogudust teeninud (aastatel 1955 – 1987) pastor, keda meenutasime, oli Harri Haamer (1906 – 1987). Teeninud noores eas Püha kogudust Saaremaal, Pauluse kogudust Tartus, arreteeriti ta 1948. aastal ning tema edasine elu kulges kuni 1955. aastani Kolõma vangilaagris Siberis. Lisaks hingekarjase ametile oli ta Eesti iseseisvuse esimesel perioodil noorte

poolt armastatud skaudijuht, EELK noorsootöö sekretär, vaimulike ajakirjade toimetaja, vaimulike laste- ja noorsooraamatute autor. Aastatel 1962 – 70 oli ta ka Usuteaduse Instituudi õppejõud. Uuel iseseisvuse ajal on välja antud mitmeid tema kirjutatud raamatuid („Meie elu on taevas. Siberi mälestused“;

Alates käesoleva aasta kevadest teenib Tarvatu kogudust õpetaja **Elve Bender**, keda meie koguduse eakamad liikmed hästi mäletavad ajast, kui ta veel ei olnud vaimulik, vaid meie koguduse aktiivne liige. Edasi läks sõit Hallistesse.

Halliste Püha Anna kirik on viimase 53 aasta sees pakkunud kõneainet nii usklikele kui uskmataatele. See oli 1959. aasta aprillis, kui ta põles ja aastatel 1989 – 1990, kui ta uuesti üles ehitati. Tuli sai alguse tuletegemisest tuulise

Foto: Jaak Kadarik

Teelised Halliste kirikus

„Mu südames on ülestõusmine“, „Naatani lood“, samuti laste- ja noorsoojuttude kordustrukke). Harri Haameri matusele kogunes üle 2000 inimese. Käisime meiega Tarvatu kalmistul tema haua.

Tarvatu kirik ja pastoraat on olnud ka lähiajaloo olulise sündmuse tunnistajateks. 5. - 6. septembril 1987. a, kuu aega pärast Harri Haameri surma, pidi Tarvastus toimuma muinsuskaitseklubide kokkutulek, mille alustamiseks oli kavandatud jumalateenistus Tarvatu kirikus. Tänu KGB pingutustele muinsuskaitseklubide kokkutulek suures osas nurjus, kuid laupäevane jumalateenistus ära ei jäänud, selle pidas Harri Haameri poeg Eenok Haamer. Kohal olid Tunne Kelam, Mart Laar, Illar Hallaste, Trivimi Velliste ja paljud teised nüüdseks kõigile eestlastele tuntuks saanud inimesed. Kohal oli ka ennast varjata püüdev KGB, EKP, miilits, sõjavägi... Lõomaks siiski ei läinud, küllap tunnetas totaalne võim oma nõrkust.

ilmaga, kui endise kirikumõisa lauda räästast viis tuul sädemed kiriku katusele. Kirik põles, alles jäid müürid ja käärkamber, kus sai jätkata jumalateenistuste pidamist. Halliste kiriku taastamine sai teoks ühe väga aktiivse ja energilise mehe eestvõttel, kes oma elu jooksul jõudis pidada mitmeid ameteid ning 61-aastaselt asus õppima Usuteaduse Instituuti. See mees oli Kalev Raave, ajakirjanik, kolhoosiesimees, sovhoosidirektor, teatridirektor, (EKP) rajoonikomitee sekretär, aga alates 1988. a Karksi ja Halliste koguduse õpetaja. Halliste kiriku ehitamise ajal ütles Raave: „Nagu kerkib Halliste kirik, nõnda tõuseb põrmust kogu Eesti. Ja saab vabaks!“ Halliste kiriku ehitamist toetasid väga paljud üksikisikud ja ka ettevõtted ning organisatsioonid üle terve Eesti. Täna sel päevalgi meenutatakse, kuidas vana kommunist ja nõukogudeaegne ENSV Plaanikomitee esimees Hendrik Allik, olles juba pensionär, annetas suure osa

oma säästudest. Kuid oli ka pensionäre, kes annetasid iga kuu näiteks 10 rubla. Kalev Raave ei teinud sellest saladust, et ta kiriku heaks oma eelmistes töödes siginenud sidemeid kasutas.

Halliste kirik taastati väliselt kujul nagu ta oli valmis saanud aastal 1867 pärast üle-eelmist põlemist. Sisemus on kaasaegne. Tuntuks on saanud Jüri Arraku poolt maalitud altarpilt, kirikus on veel teinegi Arraku maal „Püha Anna Neitsi Maarjaga“ ning Aime Kuulbuschi skulptuur „Halliste ema“. Kirikus on umbes 800 istekohta. Kiriku pöranda all on täielikult välja ehitatud keldriruumid, mida saab kasutada kogudusetöök. Kahjuks ei ole praegu kogudusel oma õpetajat, hooldajaõpetaja on Viljandi Jaani koguduse õpetaja praost Marko Tiitus. Halliste kirikus kuulasime väikest improviseeritud kontserti, millel esines kohalik solist Airiki Gaston. Regivärsiliselt esitatud Meie Isa palve haaras kaas kõiki kuulajaid.

Hallistest võtsime suuna Viljandisse, kus meid ootas kõigepealt lõunasöök Viljandi vanas kohvikus ning pärast seda tutvumine **Viljandi Pauluse kiriku** ja kogudusega. Viljandi Pauluse kirik on ehitatud künkale, mida ka Kirikumäeks kutsutakse ja see sai valmis aastal 1866. Võrreldes eelmise kahe kirikuga võib seda pidada kõige uuemaks, sest varem selles paigas kirikut ei olnud. 1860. aasta paiku sai selgeks, et tollal ainuke kogudus Viljandis on oma kiriku – Jaani kiriku jaoks liiga suur ning kogudus tuli kaheks jagada: linna- ja maakoguduseks. Maakoguduse tarbeks ehitatigi uus pühakoda. Kuni Eesti esimese iseseisvusaja lõpuni oli kogudusel olnud ainult 3 õpetajat: Ferdinand Hörschelmann, August Jakob Westren-Doll ja Jaan Lattik, kõik nad olid ka Viljandi praostid. Jaan Lattik (1878 – 1967) oli mees, kes väärrib siinkohal pikemat meenutust. Lattik oli lisaks vaimuliku ametile ka kirjanik, haridus- ja poliitikategelane. Tema kirjanduslik looming on küllalt mahukas ja mitmekesine – lühiproosast armastusromaanini, memuaare ja vaimulikku kirjasõna. Lattik oli Kristliku Rahvaerakonna asutajaid, oli Eesti Vabariigi haridus- ja ka välisminister ning Eesti saadik Leedus. Lattik lahkus Eestist 1944. a töötas Rootsis mitmel pool kirikuõpetajana ja Stockholmis arhivaarina. 2008. aastal maeti ümber Eestisse, Viljandi Vanale kalmistule. Pauluse koguduse õpetajatest tuleks veel mainida Alfred Toomingat, kes oli ka Viljandi praost ja valiti 1967. a EELK peapiiskopiks, selles ametis oli ta oma surmani 1977. a.

Alates möödunud aastast teenib Viljandi Pauluse kogudust õpetaja **Allan Praats**, kes on ka Juuru Mihkli koguduse kunagine liige. Kogudusel on lisaks aktiivsele ja mitmekülgsele jumalateenistuslikule elule toimiv pühapäevakool, segakoor ning diakooniamaja, milles tegutseb turvakodu, kus leiavad peavarju hättasattunud lapsed ja pered. Pauluse kogudus teeb tihedat koostööd Viljandi Jaani kogudusega.

Soovijad said võimaluse ronida Pauluse kiriku tornikellade juurde, kust võis imetleda vaateid Viljandi linnale ja järvele. Istunud veel mõnda ega kiriku vaikuses, seadsime sammud lähedal asuva Jaani kiriku poole. Kokkulepitud kellaaajani jäi veel paarkümmend minutit, mida kasutasime jalutamiseks lossimägedes, Pärimusmuusika Aida uudistamiseks või ka linnaga tutvumiseks.

Viljandi Jaani kirik ei ole küll viimastel sajanditel üle elanud tulekahjusid, kuid hoonet ähvardas kolmkümmend aastat tagasi lihtsalt lagunemine. 1952. aastal võeti kirik koguduselt, kiriku sisustus ja inventar anti üle Viljandi praostile Alfred Toomingale ning see jagati teiste koguduste vahel. Kirikus oli mööbliladu senimaani, kuni katus veel vett pidas. 1980-ndate aastate algul tekkis kohalikul kultuurieliidil mõtte rekonstrueerida kirik kontserdisaaliks. Tasapisi algasid arheoloogilised ja arhitektuurilised uuringud, hiljem ka restaureerimine. Koguduse taasasutamisega 1991. aasta mais loodi võimalus ka kirikuhoone tagasi saamiseks. Ehkki kohaliku täitevkomitee kultuuriosakond taotles kirikut kultuurimajale, tagastati see kogudusele. Juba 1991. a jõululauapäeval peeti esimene jumalateenistus pärast 40-aastast vaheaega. Kirik oli taastatud suures osas riiklikest vahenditest.

Jaani kirikus võttis meid vastu koguduse esindus eesotsas meie endise ja praeguse Viljandi Jaani koguduse õpetaja praost **Marko Tiitusega**. Kiriku pöranda all kogudusekeskuse ruumides oli meile kaetud kohvilaud. Pärast väikest kehakinnitust siirdusime üles kirikusse, kus õpetaja Marko Tiitusel koguduse elust palju huvitavat kuulsime. Koguduses oli möödunud aastal ligi 350 annetajaliiget, pühapäevastel jumalateenistustel osaleb keskmiselt 65 inimest. Lisaks jumalateenistustele toimuvad kirikukontserdid, palvused ja koolitused. Kogudusel on koos ringijuhitidega 9 palgalist töötajat, kuid väga suur osa kogudusetööst tehakse armastustööna. Tegutsevad kolm koori ja kaks korda aastas on leerikool. Koguduse nõukogul on 6 toimkonda. Töötab 10-liikmeline diakoonia toimkond, mis teeb kodukülastusi ja eakate päraslõunaid. Aastas leiab aset 8 - 9 perejumalateenistust koos lastekirikuga, samuti on Jaani koguduses aastaid olnud aktiivne noortetöö. Jaani kirik on aastaringelt köetav, puhas, valge ja hubane. Pühakoja ukсед ei ole avatud ainult kord nädalas, vaid peaaegu iga päev.

Meie kohtumine Jaani kirikus lõppes ühise armulauateenistusega. Suur tänu Viljandi Jaani kogudusele ja tema õpetajale. Täname ka teisi meie lahkeid vastuvõtjaid – Antsu Tarvastust, Halliste tublisid naisi, Jaani Pauluse kirikust (kes on küll Jaani koguduse liige, kuid antud juhul väga hea näide kahe koguduse koostööst). Tänu Imre Stromile, kes kindlalt bussirooli hoidis. Lõpuks tänu Jumalale, kes meie reisil aitas korda minna.

Joel Põld

Viljandi Jaani kirik

Foto: Kalev Kask

Magnificat anima mea Dominum!

Mu hing ülistab Issandat! (Lk 1:46) – deviis, mis saatis meid me rännuteel Taizesse Prantsusmaale oktoobrikuu viimastel päevadel ja saadab siiani ja ka edaspidi... Järgnevalt saab antud sellest teest vaid põgus ülevaade, kuna kõige kogetu kirjeldamiseks jääks leheruumist väheseks ja kõike sõnadesse me panna nii või teisiti ei suuda – seda peab lihtsalt ise kogema!

Kolm päeva Taizesse

Rännak algas laupäeva varahommikul vahva puntratantsuga – „Sest tuleb üks ränd, sest tuleb üks ränd, sest tuleb üks vahva palveränd“ – ja Meie Isa palvega. Esimesel päeval külastasime kahte Leedu pühapaika. Esmalt **Shiauliai** linna lähedal asuvat **Ristimäge**, mis on Leedu rahva kannatuste, lootuse ja võitmatu usu sümbol. Mõni aasta tagasi saadi loendamisel kokku u. 100 000 risti. Teiseks **Shiluva** linnas asuvat kirikut ja Maarja kabelit. Pärimuse järgi ilmunud seal 1608. a karjustele ja õpetlastele Neitsi Maarja ühes Jeesus-lapsega. Kui päev oli juba õhtusse veerenud, võtsime osa ka õhtumissast **Mariampole** Püha Miikaeli kirikus. Peale südaööd jõudsime Poola pealinna Varssavisse.

Pühapäeval jõudsime **Czestochowasse** ja külastasime tuntud palverännaku kohta (külastatavuselt 2. Euroopas) Jasna Gora kloostrit. Selle külastamine oli nii mõnegi ammune unistus. Sealses suures Maarja kabelis asub Musta Madonna ikoon, mille pärimuse järgi maaliv evangelist Luukas. Edasi sõitsime Tshehhi pealinna Prahasse. Seal võttis meid vastu ja andis öömaja Mahtra juurtega Eesti konsul **Björn Piibur**. Sõiduväsimusest hoolimata sai Jüri asjatundlikul juhtimisel veel külastatud öist Praha vanalinna. Mõned märksõnad: Karli sild, Püha Jan Nepomuk, hussiitide hukkamiskoht, raekoda, juudi sünagoog ja kalmistu, jänesed... Järgnev päev kulus suuresti ummikutes, läbisime Shveitsi ja Austria.

Kolm päeva Taizés

Sihtpunkti Taizesse jõudsime teisipäeva varahommikul peale mõningast ekslemist Prantsusmaa teedel. **Taizé** on väike külake Ida-Prantsusmaal Maconi linna lähedal. 1940. aastal rajas sinna Shveitsist pärit **Vend Roger Schutz** (1915 - 2005) kloostrit, kust kasvas välja kogu maailma haaranud liikumine, mis toob igal aastal kohale tuhandeid noori.

Järgnevad kolm päeva möödusid Taizé kommuuni tavapärasel elurütmis. Kolm korda päevas (kl 8.15, 12.20, 20.30) toimusid palvused Lepituse kirikus: Taizé laulud, vaikusehetk, piiblilugemised, eestpalved, hommikul ka armulaud. Iga päeva juhatasid sisse vennaskonna vennad piiblimõtisklusega, millele järgnes arutelu erinevates vanusegruppides. Peale lõunat oli võimalus osaleda lauluproovides ja õhtul mõttetalgutel. Nooremad said ka osa võtta vabatahtlikest töödest: toitlustamine, koristustööd, müügi- ja teenindamistöö (kohvik, suveniiripood) jm. Piisavalt oli ka vaba aega, et tutvuda maalilise ümbruskonnaga, suhelda kaaskristlastega, avastada end osalemas *snakingus* (tähelepanumäng), lugeda ja mõtiskleda, veeta aega vaikuse pargis, olla palves tagasihoidlikus külakirikus, seisatada vend Rogeri kalmul... – olla Looja ja looduga.

Viimasel päeval oli meil au kohtuda Taizé vennaskonna liikme **vend Matthewga**. Ta on pärit Inglismaalt, olnud Taizés mitukümmend aastat. Ta on Eesti gruppide koordinaatoriks. Kogesime temas sügavat vaimsust. Aeg seisis... Eriti tore oli, et vend kõneles meiega meie emakeeles!

Kolm päeva Taizést

Reede varahommikul asusime koduteele. Päeval jõudsime Kesk-Shveitsi maalilistesse alpidesse. Mäed ja orud, ojad ja jõed, külad ja kabelid. Käisime vaikuses mööda eraku, askeedi

ja müstiku **Flüe Niklausi** (1417 - 1487) ehk **Vend Klaus**i radu Flüeli mägikülakeses Sachselni linna lähedal. Vend Klaus jättis oma naise ja 10 last ning pühendas oma elu Jumalale, elades 20 aastat söömata-joomata, ilma midagi omamata. Kaaslasteks vaid palved, Looja. Vend Klaus'i lihtne palve oli:

Minu Issand ja minu Jumal, võta minult kõik, mis mind Sinust eemale hoiab. Minu Issand ja minu Jumal, anna mulle kõik, mis toob mind Sinule lähemale. Minu Issand ja minu Jumal, eemalda mind iseendast, et anda end täielikult Sinule.

1947. a kuulutas katoliku kirik Vend Klaus'i pühakuks. Temast sai Shveitsi kaitsepühak.

Öösel jõudsime lumisele Saksamaale. Sealses väikeses Grüseni linnakeses võõrustas meid nooruslik ja rõõmsameelne pastor **Hilmar Jung**. Ööbisime koguduse pastoraadis. Pastor Jung külastas kuus aastat tagasi ka meie kogudust. Järgmisel päeval külastasime ka **Lehnini** tsistertslaste kloostrit. Ja taas Poolas peatus ja öömaja. Viimasel päeval põikasime Leedus veel Shiluvasse ja **Tytuvenaisse**. Koju jõudsime esmaspäeva hommiku esimestel tundidel.

Palverännakul osalesid: **Tauno Kibur, Lea Kibur, Ave Kadarik, Angela Kornak, Kalev Kask, Jüri Metssalu, Kristjan Paju ja Rait Talvoja.**

Palverändurite nimel,
Kalev Kask

Kohtumine vend Matthewga
Vasakult: Rait, Tauno, vend Matthew, Angela, Lea, Kristjan, Ave, Kalev ja üks eesti tüdruk, kes on juba pikemat aega Taizés.

Foto: Jüri Metssalu

Palverändurite mõtted ja meenutused rännuteest:

Kristjan: Veeta päevi väikebussis koos tegusate, tublide ja kenade tegelastega oli väga hea kogemus! Rännak viis Eestist Prantsusmaale ja tõi kenasti tagasi ka. Tagantjärele oleksin tahtnud ise vähem seletada ja rohkem kuulata! Kuulata kõike ja kõiki! Oli rõõmu, mägede ilu, valgust ja vendlust! Ja seda tänu suurepärastele seltsilistele, kellega mul oli au rännata!

Kaasa sain teadmise - kõik on selgemast selgem! Kõik, mis on, on hetkel õige ja vajalik. Olgugi, et selle äratundmine võib pisut aega võtta. Igaühel on oma rada käia, kuid see ei tee meie jaoks olulisi inimesi vähem oluliseks!

Tajusin rännakul taaskord kui hea on anda, olla kasulik ja arvestada ligimestega! Tajusin võimsat vaimust ja pühadust erinevates pühapaikades. See püha kandis läbi rännaku ja pean ütleva, et kannab veel siiani. Soovitan siiralt, kel vähegi võimalik minna Taizésse, minna sinna nädalaks! Kuigi meil oli võimalik vaid kolm päeva veeta selles imelises paigas, olen siiralt tänulik, et see sai toimuda! Päikest ja rahulikku meelt!

***

Rait: Taizésse kohale jõudes olin alguses ärevil, kõik on nii igavalt lihtne, inimesed võõrad, no mida siin peale hakata? Aga tegelikult...

Päev algas ja lõppes minu jaoks imeliselt. Suur saalitäis inimesi, kõigil tahtmine koos palvetada, koos mediteerida, koos laulda. Kes laulab viisi, kes oma kindlat partiid, kes improviseerib. Laulda ja ikka laulda, unustad kõik ja laulad. Vahepeal tahaks isegi seda võimsat koori kuulata, aga ei raatsi kuidagi. Ikka laulda. Tahad ise sinna panustada, olla ise selles üks osake. Seal aga tunned, et sa polegi mingi väike osake, tähtsusetu hing, sa oled ise, oled üks suur laul, üks suur palve. Seda tunnet on võimatu edasi anda. Seda tahaks üha uuesti ja uuesti kogeda.

Taizé on koht, kuhu tahad minna, kus tahad olla, kus tahad endast anda... Taizé on koht, kus alati on võimalus viibida seltskonnas, alati on võimalus olla üksi. Taizés tunned tõelist vabadust. Sa oled vaba, vaba tegema igasuguseid asju, vaba panustama ühisesse ellu.

***

Angela: Säärane kogemus on igaühele nii isiklik ja vahel tuleb jätta asju

Foto: Kalev Kask

Taizé külakirik – kus halastus ja armastus, kus on halastus, seal on Jumal ka!

ka ütlemata. Võin vaid öelda, et reisi ajal oli areng ja kasv eneses suur ja kasulik. Kõik algab endast, oma jumalanäolisest algest sügaval sees - rännak sinna ongi kõige parem, lausa vajalik. Igaüks võiks leida midagi, mis sellele kaasa aitaks, olgu see siis maine või mitte, rännak Taizésse või midagi hoopis muud, otsime ju aga kõik ühte.

***

Kalev: Minu jaoks koondub palverännakul kogetu peamiselt ühe märksõna alla - avanemine. Avanemine ja avatus nii füüsilises kui ka vaimses mõttes. Füüsilises mõttes ehk uued kultuurid ja maad. Olin seni vaid naaberriike külastanud. Tunne – ma olen eurooplane! Vaimses mõttes... seda seletada, kirja panna, ei ole lihtne veel ja kas peakski. Seda peab ise kogema. Ehk seletab seda veidi üks valgusküllane hetk viimasest päevast Taizés.

Pealelõunal olin teel väikesesse külakirikusse. Tegin eemalt kirikust pilti, kui äkki sõitis kiriku ette üks tagasihoidlik auto. Sellest astusid välja üks keskealine proua ja memmeke. Ilmselt ema ja tütar ning sättisid end kalmistule minema. Millegipärast valdas mind neid nähes äratundmine, ülim rõõm ja tervitasin neid hõisates: „*Bonjour!*“ Prouad ehmusid algul, vaatasid

üksteisele otsa, ent siis tervitasid vastu nägu naerul ja rõõm südames: „*Bonjour, bonjour!*“ Ja läksime oma teed, kes kirikusse, kes kalmistule. Hääl on teada, taibata, et me kõik oleme Jumala lapsed, olgu mis tahes maalt või rahvusest.

Ma kuulen!

*Kuulen teel olles,
kuulen rajal,
kuulen tagasi tulles,
kuuldu kajab!*

*Kuulen kolde ees istudes,
kuulen läbi vihma aknal,
kuulen seistes vaikuses,
kuulen, kui kõik on vakka!*

*Kuulen sosinal rääkides,
kuulen läbi sammude kaja,
kuulen kogu jõust röökidest,
kuulen, kui tühi on maja!*

*Ma kuulen Sind igal sammul,
ka siis, kui olen unes,
ma usaldan Sind nii ammu,
ja see ei kao üheski tules!*

Kristjan Paju

KOGUDUSE TEATED:

Jumalateenistus armulauaga Juuru Mihkli kirikus igal pühapäeval kell 11.00. Iga kuu 1. pühapäeval toimub pärast jumalateenistust kirikukohv-koguduse kool.

Laubaõhta: igal laupäeval kell 20.00 Juuru Mihkli kirikus.

Semiitliku arusaama järgi algab ööpäev päikeseloojanguga: "sai õhtu ja sai hommik..." Piibli loomislugudes. Laupäevaõhtune palvus koos kirikukellade löömisega "lööb pühapäeva sisse". Nõnda on see palvus valmistumine pühapäevaseks Jumalaga kohtumiseks. Iisraeli kõrberännaku aegset telki, kus pälviti Jumalat, nimetati samuti "kohtumistelk". Seal on ka kiriku (kui nähtava hoone) algupära. Pühapäev on Kristuse ülestõusmise päev, nõnda tullakse kohtuma Ülestõusnuga Jumala Sõna ja sakramentide vahendusel.

Pühapäevakool: iga kuu 1. pühapäeval algusega kell 11.00.

Tunnid toimuvad pastoraadis samaaegselt jumalateenistusega kirikus. Selline korraldus võimaldab vanematel tulla kirikusse lastega. Koolitundides lauldakse, õpitakse piiblit, luuletatakse, mängitakse ja tehakse palju muud põnevat. Suvel on plaanis taas laste- ja noortelaager. Täpsem info telefonil 53 306 562 (Helle Anderson).

Juuru Miikaeli Koor: lauluproovid toimuvad pühapäeviti peale jumalateenistust pastoraadis. Alates k.a. sügisest juhatab koori Marju Metssalu (marju.metssalu@gmail.com; tel. 55 525011). Olete kõik oodatud!

Koguduse jõulupuu (jõulukohv) toimub 6. jaanuaril pärast jumalateenistust pastoraadis.

Koguduse ajaleht: ilmub kaks korda aastas – suvel kalmistupühal ja talvel jõulupühadel.

Et leht võiks ilmuda, kutsume kõiki üles lehele kaastööd tegema! Kirjutage meelde jäävatest sündmustest, palverännakutest, koosolemistest, ilusatest hetkedest, usust ja kristlaseks olemisest ning kõigest muust, mis võiks saada jäädvustatud koguduse lehes. Kaastööd ootab toimetus hiljemalt paar nädalat enne lehe ilmumist e-posti aadressile kalev.kask.89@gmail.com.

Löögem aktiivselt kaasa! See on ju meie oma leht, millele ühiskoos saame anda ühise näo, sisu ja hingamise!

Uus lehe fototoimetaja on Jaak Kadarik: jaak.kadarik@gmail.com.

Koguduse juhtorganite valimised!

Koguduse nõukogu koosolekul 11. novembril 2012. a otsustati EELK Juuru Mihkli koguduse täiskogu kutsuda koguduse juhtorganite valimiseks kokku 20. jaanuaril 2013. aastal. Koguduse täiskogu koosolekust on oodatud osa võtma kõik need Juuru Mihkli koguduse ristitud ja konfirmeeritud (leeritatud) liikmed, kes on möödunud või käesoleval aastal teinud liikmeannetuse ja käinud vähemalt korra armulaual.

Samal nõukogu koosolekul otsustati, et koguduse juhtorganite valimistel valida ainult juhatus. Seega jätkab kogudus kahe juhtorganiga: TÄISKOGU ja JUHATUS, juhatusse valitakse 7 liiget. Lisaks juhatusesse poolt esitatud kandidaatidele on vähemalt 10-l kogudusel liikmel hiljemalt 2 nädalat enne valimisi õigus üles seada oma kandidaat. Kandidaatide esitamisega seotud protseduurilistes küsimustes palume pöörduda koguduse õpetaja poole.

Sõpruskogudus: Pori Teljä kogudus

Käesoleva aasta miiklipäeval oli meil külas Soome Luterliku Kiriku Pori Teljä koguduse pastor Jarkko Willman. Talle meeldis meie koguduse palveõhtu (laubaõhta) ja samuti pühapäevane teenistus. Jarkko tegi kodukoguduses teemaõhtu ja tutvustas meie kogudust ning näitas pilte. Sellelt pinnalt valmis ka Pori Teljä koguduse ametlik otsus valida me kogudus sõpruskoguduseks.

Koguduse nõukogu koosolekul 11. novembril 2012. a kinnitati Pori Teljä kogudus EELK Juuru Mihkli koguduse sõpruskoguduseks. Kontaktisikuteks Jaak Kadarik ja Kristi Allikvee (asendusliikmed: Jüri Metssalu, Angela Kornak).

RISTITUD ja KONFIRMEERITUD:

26. augustil 2012

Helen JUGANSON (Pae)

Geete JÕGI (Kaiu)

Andres MERIVOO (Lõiuise)

KULDLEERILAPSED pühapäeval

19. augustil 2012 Juuru Mihkli kirikus:

(õnnistatud 16.061962)

Eevi HERIS (neiuna Hunt)

Elle PÖLLUSTE

Vilve PÖLLUSTE

„Mina olen viinapuu, teie olete oksad. Kes jääb minusse ja mina temasse, see kannab palju vilja“

(Jh 15:5)

Liikmeannetused

Liikmeannetusi võetakse vastu koguduse kantseleis, teine võimalus on teha ülekanne koguduse arveldusarvele 10220007994015 SEB-s (maksekorraldusele palume märkida annetaja ees- ja perekonnanimi, elukoht ja selgitus).

Suur tänu kõigile, kes oma kodukogudust meeles peavad ja toetavad!

Autor: Jean Victor Balin Sapin

Koguduse kantselei (Tallinna mnt 24, 79401 Juuru, Rapla maakond) on avatud **K 12-18, P 9:30-10:30**, telefon **48 44 158**, e-post: juuru@eelk.ee. Kodulehekülj www.juurukirik.ee.

Õpetaja Tauno Kibur (tel **56 450 552, 48 44 158**, e-post: tauno.kibur@eelk.ee).

Juhatuses esimees Kristijan Jalukse (tel **53 464 984**; kristijan@jalukse.pri.ee).

Toimetus:

Kalev Kask

Ülle Raavel

Martti Raavel

Jaak Kadarik